

26.5.2020 **MEDEDELING AAN DE LEDEN**

Betreft: Verzoekschrift nr. 0869/2018, ingediend door J.S. (Nederlandse nationaliteit), over de recente ontwikkelingen in verband met placentaonderzoek

1. Samenvatting van het verzoekschrift

Indiener volgt van nabij de mogelijke invloed van placentagebreken op de verdere ontwikkeling van het ongeboren kind, zoals psychische aandoeningen en andere onomkeerbare ziekten. Hij heeft deze interesse ontwikkeld vanuit zijn eigen persoonlijke ervaringen en is ervaringsdeskundige in placentaonderzoek geworden. Hij vermeldt dat bijzonder relevant onderzoek in de VS geleid heeft tot opmerkelijke conclusies en hij moedigt de EU en de lidstaten aan om dergelijk onderzoek te steunen en de in de VS bereikte resultaten in Europa in aanmerking te nemen, aangezien dit tot betere prenatale zorg kan leiden en nutteloos menselijk lijden kan voorkomen. Hij vindt dat de EU het onderzoek beter moet coördineren.

2. Ontvankelijkheid

Ontvankelijk verklaard op 17 december 2018. De Commissie is om inlichtingen verzocht (artikel 227, lid 6, van het Reglement).

3. Antwoord van de Commissie, ontvangen op 8 maart 2019

De Commissie erkent het belang van onderzoek naar de gezondheid van de placenta en de gevolgen daarvan voor de toekomstige ontwikkeling van het kind.

Via Horizon 2020, het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie (2014-2020)¹, steunt de EU het placentaonderzoek, met inbegrip van de rol en de mogelijke invloed van onvolkomenheden van de placenta op de verdere ontwikkeling van het ongeboren kind, zoals psychische aandoeningen en andere ziekten. Sinds 2014 bedraagt de financiering op dit specifieke gebied meer dan 8,5 miljoen EUR. Dit onderzoek wordt hoofdzakelijk ondersteund door de Europese Onderzoeksraad en via de Marie Skłodowska-Curie-actieprogramma's.

¹ <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>

Het onderzoek richt zich op verschillende aspecten van de gezondheid van de placenta, echter niet rechtstreeks op het verband met myotone dystrofie (ziekte van Steinert).

Hieronder worden enkele voorbeelden genoemd:

- het project AIR-NB – “Pre-natal exposure to urban AIR pollution and pre- and post-Natal Brain development”² – heeft tot doel het effect van prenatale blootstelling aan stedelijke luchtverontreiniging op de structuur en functie van de hersenen vóór en na de bevalling te evalueren. Hiertoe worden 900 zwangere vrouwen en hun pasgeborenen gevolgd die voor de bevalling aan uiteenlopende niveaus van luchtverontreinigende stoffen zijn blootgesteld. Deze studie is gericht op het opsporen van nanodeeltjes in de placenta en het functioneren en disfunctioneren van de vaten in de placenta. Het project wordt uitgevoerd aan het Fundación Privada Instituto de Salud Global, Barcelona, Spanje, en heeft een financiering van 2,5 miljoen EUR ontvangen;
- het project EMBRYOandLATERHEALTH – “Embryonic origins of cardiovascular health in later life: disentangling early causal pathways in a life course perspective”³ – gaat uit van de hypothese dat schadelijke blootstelling vóór of zeer vroeg in de zwangerschap gevolgen heeft voor de ontwikkeling van het embryo en de placenta, een blijvende invloed heeft op de cardiovasculaire en metabole ontwikkeling, en zowel ongunstige uitkomsten oplevert bij de geboorte als cardiovasculaire en metabole stoornissen en ziekten op latere leeftijd in de hand werkt. Het wordt uitgevoerd aan het Erasmus Universitair Medisch Centrum Rotterdam en heeft een financiering 2 miljoen EUR ontvangen;
- Het project iPLACENTA – “Innovation in modelling Placenta for Maternal and Foetal Health”⁴ – is een Europees netwerk voor opleidingen, dat als springplank dient voor het bevorderen van internationale, intersectorale en multi-/interdisciplinaire opleiding, loopbaanontwikkeling en samenwerking van vijftien beginnende onderzoekers op het gebied van maternale en foetale gezondheid, verbonden aan elf deelnemende universiteiten in tien verschillende Europese landen. Dankzij iPLACENTA zal de placenta beter kunnen worden bestudeerd, gemodelleerd en gevisualiseerd. Het project wordt gecoördineerd door de Universiteit van Dundee, Verenigd Koninkrijk, en heeft een financiering van 3,9 miljoen EUR ontvangen;
- Doel van het onderzoeksproject PlaEndo – “The Remote Control of Maternal Metabolism by the Placenta”⁵ – is om te bepalen wat de aard en de bredere biologische betekenis is van de endocriene functie van de placenta bij het aanpassen van het lichaam van de zwangere moeder om de groei van de foetus te ondersteunen. Bijzondere aandacht gaat uit naar het metabolisme van de moeder. Met de uit deze studie verkregen kennis kan de ontwikkeling van doelgerichte ingrepen om de groei van de foetus te optimaliseren en zwangerschapscomplicaties te voorkomen weer een stap dichterbij worden gebracht. Het project wordt uitgevoerd aan de Universiteit van Cambridge, Verenigd Koninkrijk, en heeft een financiering van 195 000 EUR ontvangen.

² <https://cordis.europa.eu/project/rcn/218428/factsheet/en>

³ <https://cordis.europa.eu/project/rcn/198191/factsheet/en>

⁴ <https://www.iplacenta.eu>

⁵ <https://cordis.europa.eu/project/rcn/201112/factsheet/en>

Door een bottom-up benadering toe te passen die aanvragers de vrijheid geeft om zelf hun onderzoeksgebied te kiezen, biedt Horizon 2020 financieringsmogelijkheden voor onderzoek naar de gezondheid van de placenta. Ook in het kader van het vervolgprogramma van Horizon Europa⁶ zal de EU steun blijven verlenen voor onderzoek ter bevordering van de gezondheid van de Europese bevolking, met inbegrip van onderzoek naar de instandhouding van de gezondheid van de placenta.

Conclusie

Onderzoek naar de gezondheid van de placenta wordt financieel ondersteund via het EU-kaderprogramma voor onderzoek en innovatie. In de toekomst zullen meer mogelijkheden worden geboden voor de financiering van dergelijk onderzoek.

4. Aanvullend antwoord van de Commissie (REV), ontvangen op 30 augustus 2019

Een belangrijke noviteit van Horizon Europa is de strategische planning op basis van inbreng van belanghebbenden, prognose, onderzoek en ander wetenschappelijk bewijs. Na uitgebreide raadpleging van en uitwisseling met de lidstaten, andere belanghebbenden, en in voorkomend geval het Europees Parlement, komt de Commissie met een strategische planning die het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie 2021-2024 van Horizon Europa omvat en tevens voorziet in passende uitvoeringsvormen. In juni 2019 heeft de Commissie een enquête gelanceerd (EU Survey Co-design Horizon Europe) die tot en met september 2019 kan worden ingevuld en centraal staat bij de medeontwerpprocedure⁷. Op deze manier krijgen geïnteresseerden de kans om mee te werken aan de vormgeving van toekomstige investeringen in onderzoek en innovatie. De belangrijkste uitkomsten van de enquête zullen worden besproken tijdens de Europese onderzoeks- en innovatiedagen. Deze beleidsconferentie vindt van 24 tot en met 26 september 2019 plaats in Brussel⁸ en is bedoeld om beleidsmakers, de ondernemersgemeenschap en toonaangevende figuren op het gebied van industrie, financiën en wetenschap bijeen te brengen om de toekomst van de onderzoeks- en innovatiewereld door te spreken en vorm te geven.

Conclusie

Het onderzoek naar de gezondheid van de placenta wordt financieel ondersteund via het EU-kaderprogramma voor onderzoek en innovatie. Dankzij de medeontwerpprocedure voor het komende kaderprogramma voor onderzoek en innovatie kunnen in de toekomst daarnaast meer mogelijkheden worden geboden voor de financiering van dergelijk onderzoek. Het is aan de academische wereld om deze mogelijkheid met beide handen aan te grijpen en actief deel te nemen aan de medeontwerpprocedure om de toekomstige investeringen in onderzoek en innovatie in deze richting te sturen.

⁶https://ec.europa.eu/info/designing-next-research-and-innovation-framework-programme/what-shapes-next-framework-programme_nl

⁷ https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/HorizonEurope_Codesign_2021-2024

⁸https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/events/upcoming-events/european-research-and-innovation-days_nl

5. Aanvullend antwoord van de Commissie (REV II), ontvangen op 26 mei 2020

De Commissie is met het oog op de tenuitvoerlegging van Horizon Europa een inclusieve medeontwerpprocedure gestart, waarbij lidstaten, belanghebbenden en het grote publiek vroegtijdig worden geraadpleegd. Hiervoor is de Commissie op 28 juni 2019 een open onlineraadpleging gestart over de aandachtsgebieden voor Horizon Europa in de eerste jaren van uitvoering van het programma. Deze raadpleging werd aangevuld met overleg en debatten met belanghebbenden, waaronder maatschappelijke en patiëntenorganisaties, tijdens de eerste Europese onderzoeks- en innovatiedagen ooit, die op 24-26 september 2019 werden gehouden in Brussel⁹. Met de ontvangen bijdragen kon de Commissie de “Orientations towards the first Strategic Plan for Horizon Europe” (richtsnoeren voor het eerste strategische plan voor Horizon Europa) opstellen. De richtsnoeren zijn op 23 december 2019¹⁰ gepubliceerd. In deze richtsnoeren staan de gewenste specifieke effecten en bijbehorende onderzoeksgebieden van onderzoeks- en innovatieprojecten die worden ondersteund in de eerste jaren van Horizon Europa. Bijlage 1 bij de richtsnoeren bevat het perspectief voor pijler I van Horizon Europa, “gezondheid”, die er specifiek op gericht is een bijdrage te leveren aan duurzameontwikkelingsdoelstelling 3 van de VN: “goede gezondheid en welzijn”¹¹. In deze bijlage staat onder meer de volgende overkoepelende doelstelling: mensen in staat stellen gezond te blijven in een snel veranderende maatschappij, en meer in het bijzonder zwangerschappen en geboortes veiliger maken en het aantal vermijdbare sterfgevallen van pasgeborenen en kinderen onder de 5 jaar verminderen, overeenkomstig duurzameontwikkelingsdoelstellingen (SDG3) 3.1 en 3.2¹².

⁹ https://ec.europa.eu/info/horizon-europe-next-research-and-innovation-framework-programme_en

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/files/orientations-towards-first-strategic-plan-horizon-europe_en

¹¹ <https://sustainabledevelopment.un.org/>

¹² <https://www.who.int/sdg/targets/en/>